INSTITUT RENESANCE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ | IRKD.CZ

& KONVENT ŘÁDU MENŠÍCH BRATŘÍ – FRANTIŠKÁNŮ U KOSTELA PANNY MARIE SNĚŽNÉ

ODORICUS

PROGRAM SETKÁNÍ

SEZNAM VYSTUPUJÍCÍCH ÚČASTNÍKŮ SETKÁNÍ chronologicky

- P. **Regalát Petr Beneš**, Th.D., OFM
- **Beata Altior** / IRKD & hudební sekce
- **Jiří Altior**, DiS. / zakladatel IRKD & čajová sekce
- PhDr. **Vladimír Liščák**, CSc., DSc. / AV ČR
- **Miroslav Malovec** / Český esper. Svaz (ČES)
- Ing. Mgr. **Jiří Tomeček** / předseda ČES | MUZEUM ESPERANTA SVITAVY
- **Leonarda Chaloupková** / členka výboru KEP
- **Pavol Kaščák** / Teo kaj Amo, autor
- **Damian Altior** / IRKD ☛ čajová sekce
- Doc. **Petr Chrdle** / KAVA-PECH
- P. Mgr. **Jeroným Josef Ertelt** O.Carm.
- Ing. **Jan Ptáček** / SPŠCH (v zastoupení)
- Mga. et BcA.^{2} **Jan E. Svatoš** / režisér
- soubory IRKD **Hora Fugit** & **Via Melodica**
- soubor **Ensemble Ordinis Sancti Lazari**
- **Alexander Shonert** / IRKD (sólové housle)
- **Beata Altior** / IRKD (sólový zpěv)
- **Jan Fila** / IRKD (klavír & varhany)
- **Teo kaj Amo** & **Až zařve lev**

a další...

HARMONOGRAM

15^{00}–15^{30} příchod
15^{30}–16^{30} 1. část
16^{40}–17^{50} 2. část
18^{00}–18^{50} mše sv.
19^{00}–19^{20} večere
19^{20}–19^{30} 3. část
19^{30}–21^{20} projekce filmu „**Až zařve lev**“
22^{00} konec akce

KOSTEL **PANNY MARIE SNĚŽNÉ** NA NOVÉM MĚSTĚ **PRAŽSKÉM** & REFEKTÁŘ KLÁŠTERA ŘÁDU MENŠÍCH BRATŘÍ

SOBOTA **14.** **LEDNA** 2023

好茶 GOOD TEA

☛ Zazní **světové premiéry** překladů hymnů **Slavného Otce** & **Gloras la Patron** & písně **Iam revenos vi**

MUZEUM ESPERANTA SVITAVY

ESPERANTO PRAHA

Vážení přátelé, drazí kolegové, milí hosté!

Nacházíme se na půdě chrámu a kláštera **Panny Marie Sněžné**. Tuto sakrální stavbu a navazující klášter dal založil **3. září 1347** legendární český král **Karel IV.**, panovník, který má pro českou historii zásadní význam. Když majestátem z **8. března 1348** zakládal **Nové Město Pražské**, situoval zdejší chrám a klášter řádu **premonstrátů** do samotného středu města, do míst, kde se střetávala imaginární břevna Kristova kříže, jehož konce tvořily **Emauzský klášter** střežící slovanskou liturgii, **kostel sv. Kateřiny Alexandrijské** s klášterem augustiniánek, **kostel Panny Marie a sv. Karla Velikého** na Karlově a **kostel sv. Apolináře**. Chrám Panny Marie Sněžné byl původně projektován jako **korunovační chrám** a měl mít podobu sto metrů dlouhé trojlodní baziliky. Z ní byl dokončen pouze presbytář. Dochovaly se rovněž původní ambity a pár dalších drobných fragmentů prvotní stavby. Dodnes je chrám pražským kostelem s nejvyšší klenbou.

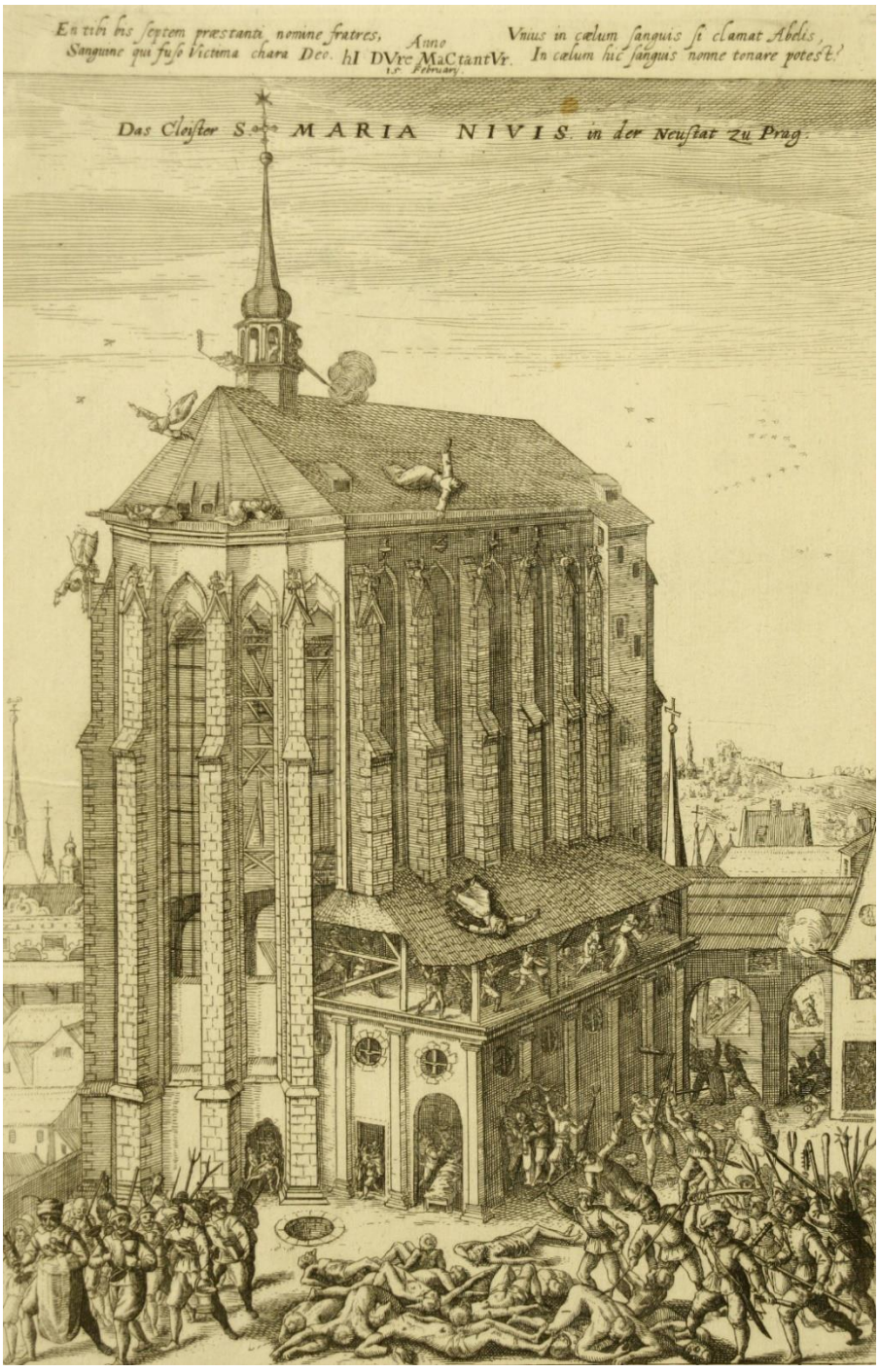

V průběhu staletí sdílel zdejší svatostánek i včetně přilehlého kláštera osudy celé země. Zejména vpád pasovských umožnil pražské lůze, aby klášter vydrancovala a **14 zdejších řádových bratří** zavraždila. Někteří z nich umírali přímo zde, v refektáři kláštera. Mučedníci byli roku **2012** blahořečeni. Jednalo se o bratry františkány, neboť ti roku 1606 dostali od císaře Rudolfa II. tehdy spustlý klášter do vlastnictví.

Ale zpět k době **Karla IV.** Ten dal zdejší korunovační klášter i celé **Nové Město Pražské** vystavět v době, kdy ještě nebyl císařem Římské říše. Tím byl korunován až **5. dubna 1355**. Král a císař Karel IV. panoval velké části Evropy v časech moru, ale ten se za jeho vlády Zemím koruny české naštěstí prakticky vyhýbal. Panoval v době sílící moci islámu a snad i proto posiloval křesťanskou víru, seč mohl. Karel IV. proslul tzv. **ostatkovou politikou**, která byla obzvláště účinnou komunikační strategií s tehdejším křesťanským obyvatelstvem. Je potěšitelné, že i v 21. století ostatky význačných křesťanských osobností – mezi něž dozajista patří i ty blahoslaveného Odorika z Pordenone – putují i do Čech.

Dobytí pevnosti Akkon v roce 1291

Bl. Odorik z Pordenone a císař Karel IV. byli prakticky vrstevníky, byť františkánský poutník by mohl být směle spíše „otcem“ zakladatele místního chrámu a kolemstojícího města. Oba žili v době, která byla silně otřesena pádem křesťanských dominií ve **Svaté zemi**. Budoucí císař Karel IV. se narodil rok před pádem **templářských rytířů**, bratr Odorik pravděpodobně v roce po jejich pádu vyrazil na svoji pouť na okraj světa. Dávno tomu již, co **18. května 1291** padl **Akkon**, poslední velký opěrný bod držený křižáky ve **Svaté zemi**. Avšak ještě více jak jedno století po založení zdejšího chrámu Konstantinopol – srdce **Byzantské říše** – odolávala vzrůstající agresivitě muslimů, kteří teprve **29. května 1953** prolomili její mohutné hradby Maďary ukutým největším dělem své doby. Je tudíž jisté, že oba hrdinové dnešního večera žili na sklonku středověku, v předvečer konce hedvábné cesty vonící orientálním kořením, v době, kdy mongolské hordy dávaly naději, že Araby bude možné díky spojenectví s **Tatary** porazit.

Bratr Odorik se vydal za mongolským chánem a toho času rovněž čínským císařem krátce poté, co francouzský král **Filip IV.** dal **18. března 1314** upálit i posledního velmistra templářského řádu **Jacques de Molay**. Když roku **1330** Odorik dodiktoval své paměti z cesty na kraj světa a **14. ledna 1331** vydechl naposledy, nebyl Karel IV. ještě ani markrabětem moravským, natožpak císařem. Odorikova pouť se tak udála v době, kdy Čechům vládl Karlův otec **Jan Lucemburský**. V roce poutníkova návratu, přesněji na **svátek sv. Václava 1330**, odešla na věčnost poslední česká královna z rodu Přemyslovců **Eliška Přemyslovna**. Jejím otcem byl český král **Václav II.** a dědem **Přemysl Otakar II.,** v jehož vojsku sloužil jako žoldnéř Odorikův otec.

Doba, kterou si dnešním setkáním připomínáme, je tak dobou mezi dvěma epochami, kdy Češi hráli prim v evropské politice, měli své místo v dějinách Starého kontinentu a bylo nutné s nimi počítat. Mezi hřebeny zmíněných dějinných vln se odehrála fenomenální výprava „**Oldřicha z Čech**“. Jak symbolické, že povědomí o ní si uchovalo pouze několik historiků a hrstka věřících. Přitom ohlédneme-li se zpět a budeme-li sledovat kořeny evropské identity, vytanou před námi právě takovéto osobnosti, které svým příkladným životem, sny i odkazem nám mohou předat tolik potřebné hodnoty, jichž se nám v naší době nedostává. Vnímejme proto tuto akci jako snahu o dialog s nimi. Jako ohlédnutí do šera dávných časů, kde rozmlžené postavy hrdinů sváděly boje s nepřáteli a okolnostmi, kterým bychom dnes, být v jejich tělech, ani čelit nedokázali.

Jiří Altior, zakladatel IRKD
V den památky 692 let od úmrtí bl. Odorika z Pordenone

DR. LUDVÍK LAZAR ZAMENHOF (1859–1917)

V průběhu našeho letošního TříKrálového koledování si zazpíváme tři sloky písně Tichá noc. Každou v jiném jazyce. První sloka zazní v původní němčině, druhá v naší mateřštině v překladu **Václava Renče** (1911–1973), a nakonec třetí v jazyce esperanto. Tento jazyk sestavil polský lékař a humanista **Ludvík Lazar Zamenhof** (1859–1917), jehož snem bylo odbourat komunikační a náboženské bariéry mezi lidmi. Zamenhof se narodil v tehdy ruském – dnes polském – městě **Bělostoku** (polsky Białystok) přičemž pocházel z židovské rodiny. Za svůj rodný jazyk považoval zpočátku **ruštinu** či **běloruštinu**, ale od dětství rovněž mluvil jazykem **jidiš**. Postupně hovořil stále častěji **polsky**. Jeho otec jej seznámil s **němčinou**, kterou vyučoval. Maminka pocházela z Litvy, a tak mladý Zamenhof poznal i **litevský jazyk**. Světoobčanství nadaného studenta se projevilo zejména v jeho vztahu k jazykům. Vedle výše uvedených jazyků se naučil také **latinsky**, **řecky**, **hebrejsky**, **francouzsky**, **anglicky**, **italsky** a **španělsky**. Jeho zájem o jazyky jej přivedl k literatuře a kulturnímu dědictví mnoha národů a rovněž k úvahám, jak odbourat neshody, které i kvůli jazykům jednotlivých komunit v jeho rodném městě neustále vznikaly.

V roce **1878**, když byl ještě studentem gymnázia, navrhl první koncepci univerzálního jazyka: **Lingwe Uniwersala**. Jazyk byl kladně vnímán mezi vrstevníky, ale dospělí jej odmítali. Později, když již vystudoval lékařství a vybudoval si praxi jako oční lékař, vrátil se k práci na svém universálním jazyce, v čemž ho podporovala jeho nastávající žena Litevka **Kejla Sibernik** (zasnoubili se v r. 1886). Nakonec Zamenhofův lingvistický zájem podpořil i jeho otec. První učebnici svého jazyka „**Unua libro**“ (tedy **První kniha**) vydal pod pseudonymem **Dr. Esperanto**, což v překladu znamená **Dr. Doufající**. Knihu financoval zčásti z peněz na věno. Ponejprv byla v ruštině. Teprve poté začala vycházet v dalších jazycích. **Zamenhof se zřekl autorských práv a prohlásil, že se nechce považovat za tvůrce, ale iniciátora jazyka esperanto**. Souběžně s tím, jak publikoval učebnice, šířil nový jazyk. V roce **1888** vydal Druhou knihu: „**Dua libro**“. Prací na univerzálním jazyce navazoval na četné myšlenky a díla filozofů 17. století, mezi které patřil zejména slavný francouzský matematik a fyzik **René Descartes** (1596–1650) a německý matematik a teolog **Gottfried Wilhelm Leibniz** (1646–1716). Opíral se rovněž o úvahy českého „učitele národů“ **Jana Amose Komenského** (1592–1670), který se taktéž zabýval universálním jazykem: **všemluvou** neboli **dohovorem**, latinsky **Panglottiou**. Komenského jazyk nebyl jenom jazykem ve smyslu lingvistického prostředku k dorozumívání. Byl součástí širší koncepce sjednoceného vzdělávání, kde zaujímal pátou vývojovou část ze sedmi. Na rozdíl od Komenského, Zamenhofův jazyk byl především lingvistickým počinem a jeho skrytá filozofie se řídila myšlenkou na co nejužitečnější, nejsnadnější, nejpřirozenější jazyk zbavený všech výjimek. Ač esperanto svojí slovní zásobou odkazuje především na západoevropské jazyky, jeho skladba a tvarosloví má silné slovanské rysy. Morfémy, tedy kořeny slova, předpony, vpony, přípony a koncovky jsou neměnné a připomínají čínštinu. Další rysy jazyka esperanto připomínají svojí logicky koncipovanou stavebnicovostí turečtinu, korejštinu, japonštinu či maďarštinu.

Žádný umělý jazyk na světě by nikdy neuspěl, kdyby byl pouhým akademickým konstruktem. Jeho schopnosti se projevují jak v ústní komunikaci, tak v psaném textu. Zamenhof sám přeložil řadu děl světové literatury od **Shakespeara**, **Dickense**, **Goetha**, **Schillera**, **Gogola**, **Molièra** či **Heineho**. Pro křesťanství četných esperantistů měl pak zásadní význam jeho překlad **Starého zákona** (**Malnova Testamento**). Ač Zamenhof byl původem Žid, vnímal bolestivě četné spory a neporozumění vyvolané náboženskými otázkami.

Po úspěchu universálního jazyka tak přišel se snahou o vytvoření náboženského smíru cestou „**nového náboženství**“. To ovšem nemělo za účel stavět se v opozici těm stávajícím (především křesťanství a židovství), ale naopak vycházet z nich a opírat se o jejich etický a morální základ. Původní myšlenky se opíraly především o nauku **rabína Hillela** (asi 70 př. Kr. – 10 po Kr.), který je zmiňován v Talmudu a byl prakticky vrstevníkem Ježíše Krista, a vycházely vedle víry v Boha z nauky: „Co nechceš, aby druzí činili tobě, to nečiň jim.“ Po odmítnutí nového náboženství ruskými Židy, kterým koncept anonymně představil, pojal celou myšlenku více universálněji a svoji věrouku nazval „**homaranismem**“ neboli „**všelidstvím**“. I s touto ideou neměl štěstí, ba dokonce ani reálnou šanci na úspěch, a to i díky první světové válce. **Jazykem Zamenhofových věrouk bylo esperanto**, které se na rozdíl od svého filozoficko-duchovního dvojčete ukázalo být praktickým přínosem pro světovou kulturu i porozumění mezi národy.

Dnes je esperanto dynamicky se rozvíjejícím jazykem především v Asii, Africe či Jižní Americe, kde těží z toho, že v historii nebylo dorozumívacím prostředkem žádné konkrétní koloniální velmoci. Své mluvčí a autory si ovšem nachází ve většině zemí světa a stalo se součástí světového kulturního dědictví UNESCO. V Čechách má více jak staletou tradici a je historicky silně spojeno s **Pardubicemi**. První vyučování (**1889**) i učebnici (**1890**) měl na svědomí profesor **František Vladimír Lorenc** (1872–1957). První esperantský kroužek vznikl v roce **1897** v městě **Příbor**, první klub v roce 1901 v **Brně** a v **Praze** se tak stalo následujícího roku **1902**. **Klub esperantistů v Praze** vloni oslavil 120 let od svého založení. Mezi jeho zakladatele patřil **i Stanislav Kostka Neumann** (1875–1947), jehož pověst bouřliváka i výrazná a často kontraverzní poezie vešla do učebnic českého jazyka. Kdo jiný, než křesťané by v den Tří králů měli ocenit skrytou hloubku Neumannovy poezie? Naše dnešní sloka Tiché noci v esperantu je věnována právě jim.

Nicméně verše S. K. Neumanna nebyly těmi, která měly českou stopu a staly se nedílnou součástí dědictví jazyka esperanto. Bylo to město Pardubice, které se v souvislosti s esperantskou poezií proslavilo po celém světě. Prvním, kdo **Pardubice** spojil s osudem českého esperanta, byl již zmíněný **František Vladimír Lorenc**, jehož učebnice „**Úplná učebnice mezinárodní řeči dra. Esperanta**“ vyšla právě v tomto městě. Její autor však sdílel s básníkem Neumannem nejenom lásku k esperantu, ale i úděl buřiče ve vykonstruovaném procesu s **Omladinou** (1893). Lorenc kvůli procesu unikl s pomocí náhody dalšímu věznění v „žaláři národů“ a odcestoval do Brazílie, kde žil, psal a vyučoval jazyky (uměl jich **80**!) až do konce života.

V Pardubicích působil i přední světový básník (nejenom) v esperantu, zubař, filosof a zakladatel tamního esperantského klubu **Dr. Stanislav Schulhof** (1864–1919). Nejen jeho nadšení pro esperanto spolu s bohatým kulturním životem (složil divadelní hru, psal písně, hledal odpovědi na palčivé duchovní a morální otázky své doby) proslavilo Pardubice. Byla to především jeho bohatá korespondence a celosvětová publikační činnost. Psal do politických, kulturních i odborných novin a magazínů, recitoval verše, přednášel v mnoha jazycích (uměl i čínsky a učil se turecky). Do dějin esperantské literatury se zapsal jako první lyrický básník. Jeho sbírky **Per espero al despero / Nadějí k beznaději** (1910), **Co život přinesl / Kion la vivo alportis** (1911), **Podzimní květy / Aŭtunaj floroj** (1912) se staly základem prakticky každé esperantské knihovny. Stanislav Schulhof se angažoval i v otázce národní a rovněž díky svému původu i židovské. V knize „**Jsou Židé Semity a národem?**“ (1908) se stavěl za asimilaci Židů s českým národem.

DR. STANISLAV SCHULHOF (1864–1919)

Dovolím si zde jeden Schulhofův citát z r. 1908, který mi přijde příhodný k tříkrálovému tématu:

„Jedině v mrazu a temnotě dařiti se může nerovnosti, bezprávím a útiskem vypěstováno může býti to, co dnes někteří za národnost chtějí považovati, a jedině bezpráví a návratu do středověku museli bychom chtíti, kdybychom chtěli udržeti to, co dnes tak mnozí prohlašují za národnost židovskou. Mohu směle říci, že nám se po těch zlatých, starých časech docela nic nestýská, a naopak přejeme si, aby lidstvo co možno nejvíce se od dob těch oddálilo, aby to s lidstvem šlo hodně rychle ku předu, rychleji a výše ještě nežli snad tomu možno – a to je asi také příčinou toho, proč tak přemnozí z nás s nadšením a úsilím súčastňují se všeho, co nese na sobě znak pokroku.“

Ještě než svoji rozpravu ukončím návratem do časů pobytu Ježíše Krista v jesličkách v Betlémě, uzavřu povídání o doktoru Schulhofovi osudem jeho rodiny s níž jsem vzdáleně spřízněn. Doktor Stanislav Schulhof měl se svojí ženou **Hermínou Schulhofovou** (1888–1942) tři děti: dvě dcery (**Zdenu** a **Janu**) a syna **Jaroslava**. Všichni Schulhofovi uměli esperanto, všichni se asimilovali se svým okolím. **Jaroslav Schulhof** (1899–1942), rovněž zubní lékař, byl známý jako dobrý muzikant (hrál v pražské **Červené sedmě**) a svého času byl i ředitelem **Pardubického divadla**. Vzal si sestru mé babičky **Věru Hladíkovou** (1910–1984). Jeho rodina žila šťastná v Pardubicích. V roce **1931** se jim narodil syn **Stanislav** a šest let poté **Jana**. Za druhé světové války byla celá rodina Hladíků zapojena do dění kolem výsadku **Silver A**, a ač se za Heydrichiády gestapo zřejmě nedozvědělo o jejím angažmá, mělo podezření. Přesto na udání **Jaroslav Schulhof** (†1942) i jeho maminka **Hermína Schulhofová** (†1945) byli zavražděni v koncentračních táborech. Můj dědeček, manžel Jitky Hladíkové, se tehdy stal opatrovníkem Jarkových dětí a ač byl i on zapojen do odboje v **Německém Brodě** (dnes Havlíčkův Brod), podařilo se mu i rodině téměř zázrakem válku přežít.

Sestry Věra, Libuše a Jitka Hladíkovi, 1914

INSTITUT RENESANCE
KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

ČAJOMÍRFEST 24. SRPNA 2019 PRAHA

PhDr. VLADIMÍR LIŠČÁK CSc.

BRATR ODORIK A JEHO ZPRÁVA O VÝCHODNÍCH KRAJÍCH SVĚTA

AUTORSKÉ PŘEDSTAVENÍ KNIHY
V RÁMCI PROJEKTU

Tokpic.com Media

PUTOVÁNÍ ČAJOVÉHO PRINCE

Roku **1769** vznikla v českých zemích **Společnost učená**, která byla základnou pro **Královskou českou společnost nauk**, jež vznikla roku **1784**. Její zasedání se konala zprvu v sále knihovny v **Klementinu** na Starém Městě pražském, který pro ni dal císař **Josef II.** uvolnit **3. listopadu 1784**. Sál navštívil a členy společnosti pozdravil u příležitosti své korunovace císař **Leopold II.**. Později se zasedání přestěhovala do **Lazarské ulice** a roku **1891** do nově otevřené budovy **Národního muzea** na Václavském náměstí…

[Zdroj informací o historii AV ČR: Wikipedie & web AV ČR www.avcr.cz]

Založení Královské české společnosti nauk

[☚ Nápaditě logo **Orientalistického ústavu AV ČR**] … Předchůdkyně dnešní **Akademie věd ČR** Královská česká společnost nauk si v průběhu 19. století udržovala jazykově utrakvistický charakter (němčina i čeština). Vlastenecky naladěné české kruhy se proto snažily o vznik jazykově české akademie, což se jim nakonec za politicky příznivé situace podařilo. Vlastní jednání inicioval stavitel **Josef Hlávka** (1831–1908), který se anonymně zavázal věnovat budoucí akademii 200 000 zlatých. Založení **České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění** schválil **9. října 1888** zemský sněm Království českého. Její zřízení povolil a stanovy schválil císař **František Josef I. 23. ledna 1890**. **Orientalistický ústav** vznikl v roce **1922**.

Založení **České** akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění

Pracuji v **Orientálním ústavu Akademie věd**. Posledních 20 let jsem se zabýval postavou **Odorika z Pordenone**, což byl **františkánský** poutník, který došel ze severní Itálie až do mongolské **Číny** na počátku **14. století**. Přinesl řadu poznatků, které se neobjevily v díle **Marka Pola**. V květnu letošního roku jsem vydal tuto knihu: „**Bratr Odorik a jeho zpráva o východních krajích světa**“. Bratr **Odorik** byl pravděpodobně **Čech**. Jeho otec byl totiž žoldnéř ve vojsku **Přemysla Otakara II.**, který byl v té době v **Pordenone** v severní **Itálii**. Ale neví se přesně, jestli byl Čech. Tato oblast byla v té době osídlena **Slovinci**, takže někteří slovinští autoři předpokládají, že to byl **Slovinec**. Rakouští autoři předpokládají, že to byl **Rakušan**, protože **Korutany** byly rakouské. Neví se přesně, jakého původu byl…

Pordenone je italské město antického původu v regionu Friuli-Venezia Giulia. Ten se v současnosti nachází v samém severovýchodním cípu Itálie (česky oblast Furlansko-Julské Benátsko), jež sousedí s Rakouskem a Slovinskem 👇

Nevíme přesně, kdy se Odorik narodil. Před několika lety proběhl lékařsko-antropologický výzkum jeho ostatků, který stanovil, že se **Odorik** narodil pravděpodobně kolem roku **1285** nebo **1286**. Známe přesné datum jeho úmrtí. Zemřel **14. ledna 1331**. Den výročí jeho smrti se v místě jeho narození – v italském **Pordenone** – každoročně oslavuje různými náboženskými akcemi i konferencemi na téma **Odorikovy cesty**. **Odorik** došel až na území dnešní východní části **Číny** – v **Pekingu**. Tomu se tehdy říkalo **Chánbalik**, neboť to bylo v době mongolské vlády nad **Čínou**. V Chánbaliku působil zhruba tři, čtyři roky (– v různých letopisech se datum liší o rok).

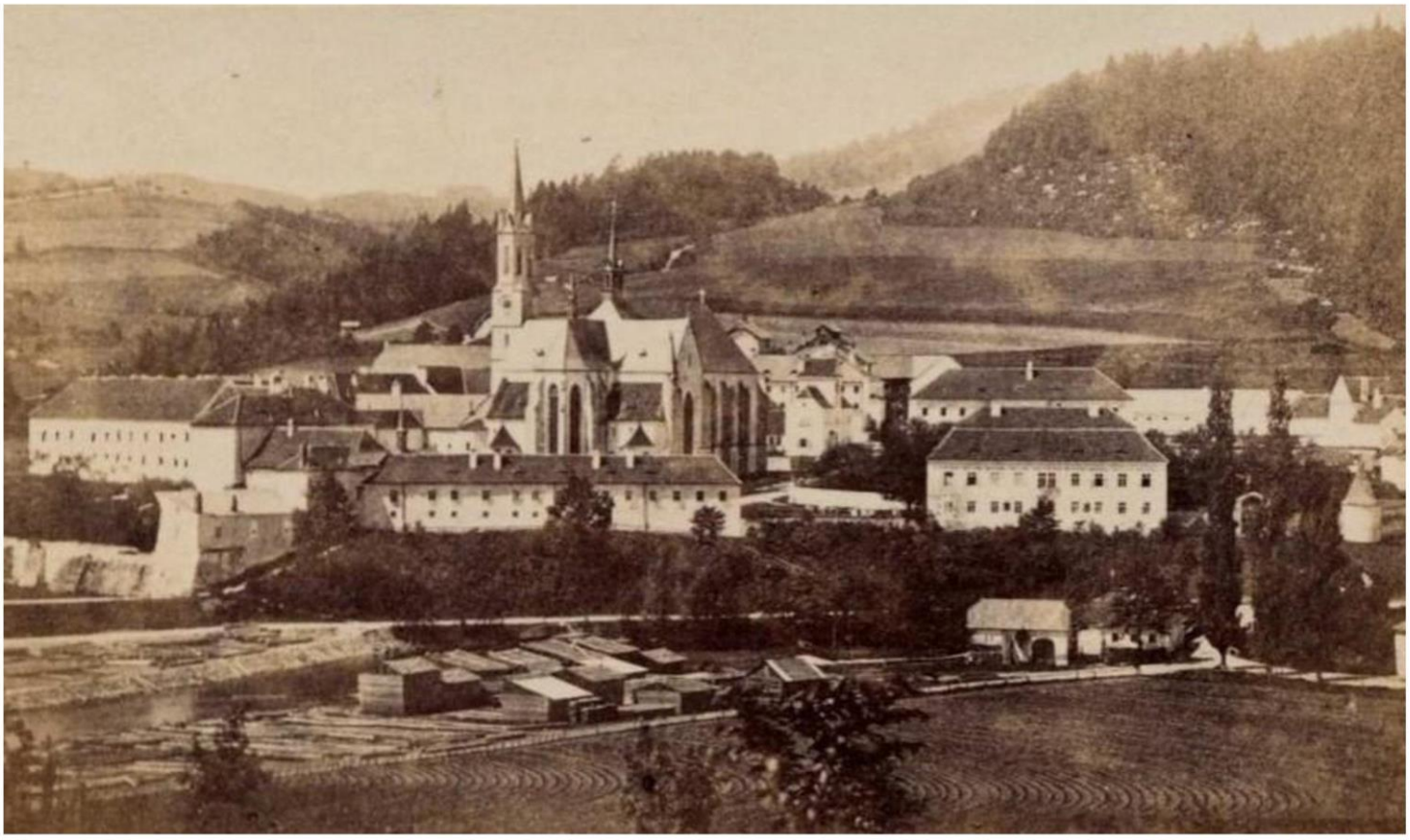

Zachovalo se kolem **130 rukopisů** jeho cestopisu. Většinou jsou v latině, v překladech do italských jazyků: např. do **benátštiny** nebo do **toskánštiny**. Ve **španělštině** se zachovaly překlady ze **14. a 15. století**. Velmi zajímavý je středověký překlad, který byl pořízený zřejmě z latiny velšským básníkem. Takže máme jeden překlad z přelomu 14. a 15. století i ve **středověké velštině**.

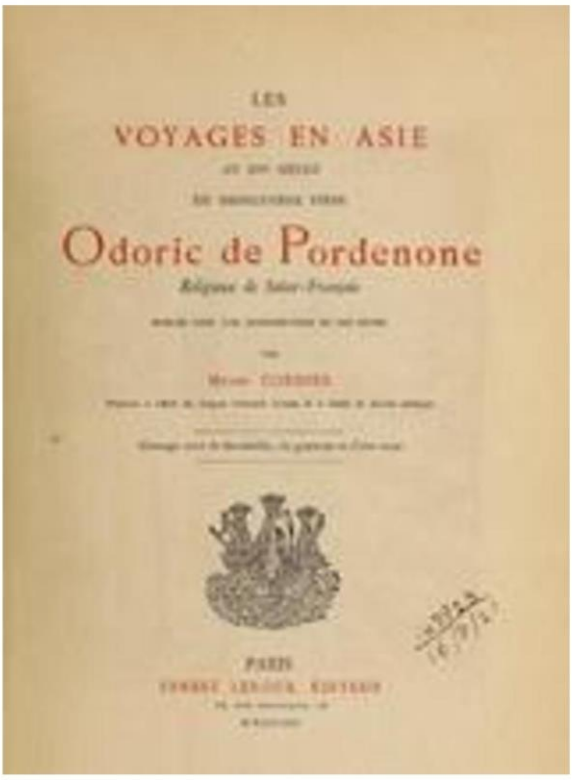

☛ Titulní stránka jednoho z mnoha vydání Odorikova cestopisu.

🕯 Roku **1259**, tedy v roce pravděpodobného Odorika narození, založil významný český šlechtic **Vok I. z Rožumberka** významný mužský cisterciácký **klášter ve Vyšším Brodě**. V klášteře dal zřídit i rodovou hrobku, ve které je sám pohřben.

☛☛ Rok **1258** byl zásadním pro Abbásovský chalífát (*750). 10. února dobyli (viz. perská malba ze 14. stol.) a obsadily jeho hlavní město Bagdád Mongolové vedení chánem **Hülegü** (1217–1265).

VENI CREATOR SPIRITUS

SEKVENCE

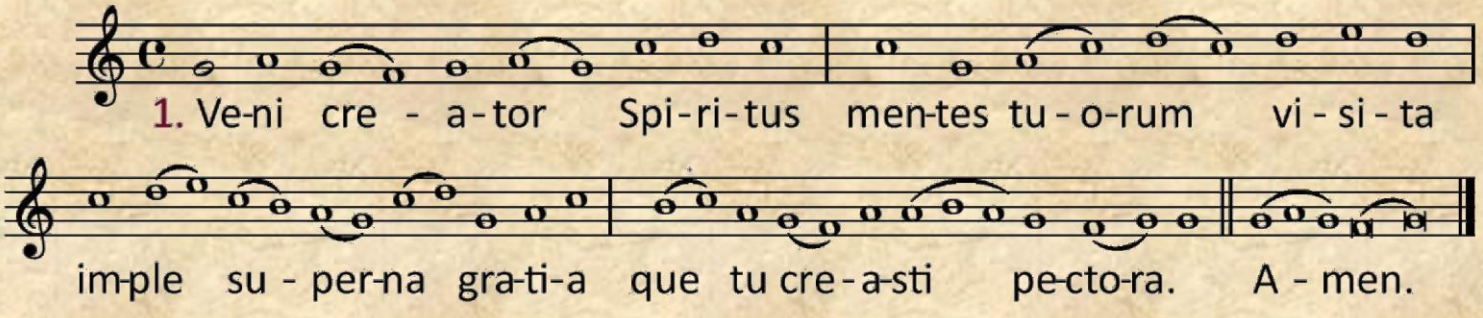

2. Qui diceris Paraclitus donum Dei altissimi
fons vivus, ignis, caritas et spiritalis unctio.

3. Tu septiformis munere dextrae Dei tu digitus
tu rite promissum Patris sermone ditans guttura.

4. Accende lumen sensibus infunde amorem cordibus
infirma nostri corporis virtute firmans perpeti.

5. Hostem repellas longius pacemque dones protinus
ductore sic te praevio vitemus omne noxium.

6. Per te sciamus da Patrem noscamus atque Filium
te utriusque Spiritum credamus omni tempora. Amen

HYMNUS

DE BEATO ODORICO

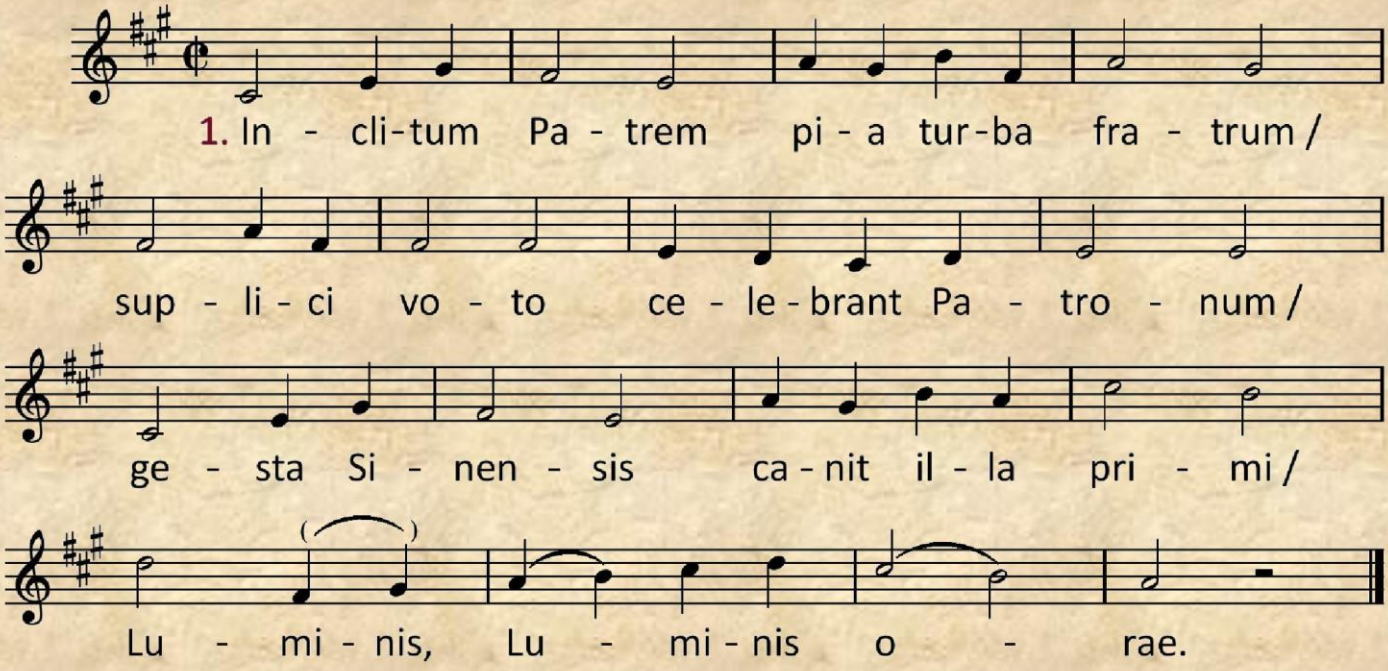

2. Contulit multis populis salutem,
doemones vicit Odoricus, atque
Tartaros fidem docuit gravatos
vulnere, vulnere labis.

3. « Martiris sanguis meus – ille dixit –
irriget terras tenebris opertas,
dummodo aeternae habeant redemptae
Verba, verba salutis ».

4. Pauperi curas humilique ademit,
vulnera optabat memorarae Christi,
Virginem casti coluit Beatam
munere, munere cordis.

5. Teque nunc fratres, specimen, Beate,
maximum rogant pletatis, ipsi
Martirum Christi mereant profuso
sanguine, sanguine palmam.

HYMNUS

DE BEATO ODORICO

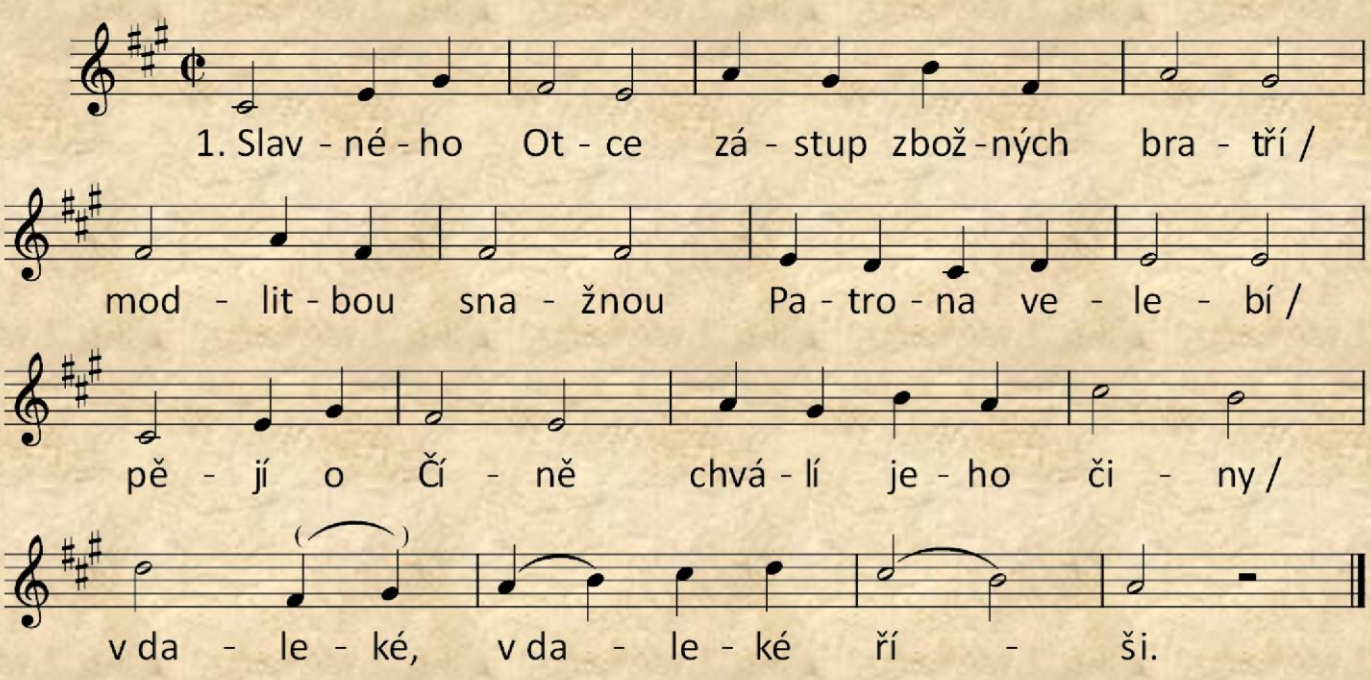

2. Přinesl spásu mnoha krajům světa
démonů hrozby Odorik odrazil,
Tatary učil víře a jak mohou
/: zastavit :/ svůj pád.

3. Pravil všem: „Moje mučednická krvi
nechť svlažíš země pokryté temnotou,
jen když je, Pane, slova věčné spásy
/: vykoupit :/ svedou.“

4. Chudobné sytil, ponížené zdvíhal,
Kristovy rány každý den uctíval,
modlil se vroucně k Nejsvětější Panně
/: oddaným :/ srdcem.

5. Oldřichu, bratře, blahoslavený jsi,
chceme vzdát důkaz své lásky nejvyšší,
obětí krve: palmu mučednictví
/: sevřít :/ do dlaní.

MMCCII © Altior

HIMNO

OMAĜE AL BEATA ODORICO

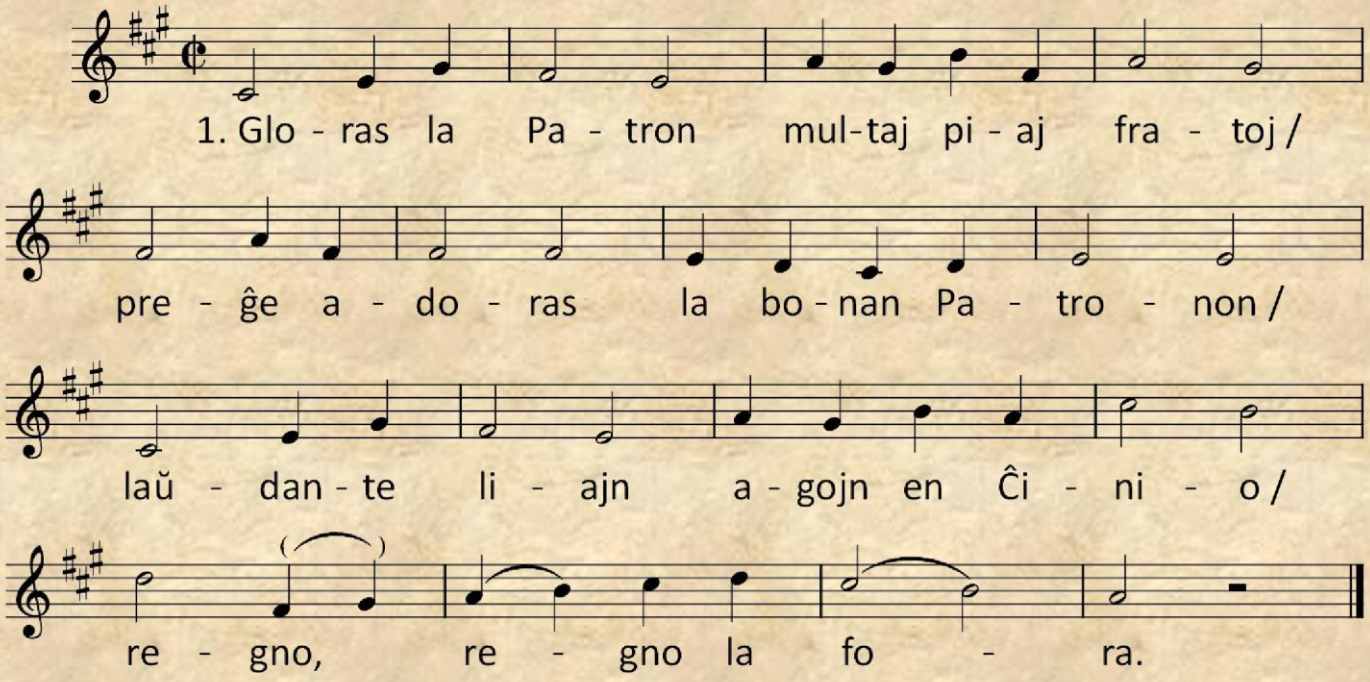

2. Savon li portis al popoloj nombraj,
demon-minacojn pelis Odoriko,
kredon Tataroj de li tuj adoptis,
falon, falon timante.

3. "Mia martira sango," li mem diris,
ŝprucu sur landojn dronajn en mallumo
savon, Sinjoro, por eterna tempo
portu, portu al ili.

4. Povrajn li nutris, la humilajn levis,
vundojn de Kristo kisis ĉiutage,
preĝis sincere Virgulinon Sanktan
per kor', per kor' fidela.

5. Frato Beata, Odoriko brava,
pruvi ni volas pietaton altan,
sangon oferi: palmon de martiro
premi, premi per polmoj.

MMCCII © Altior

Jednoho dne se vrátíš / Iam revenos vi

Once Upon A Time In The West

traduko al Esperanto: Francis Soghomonian

Ennio Morricone

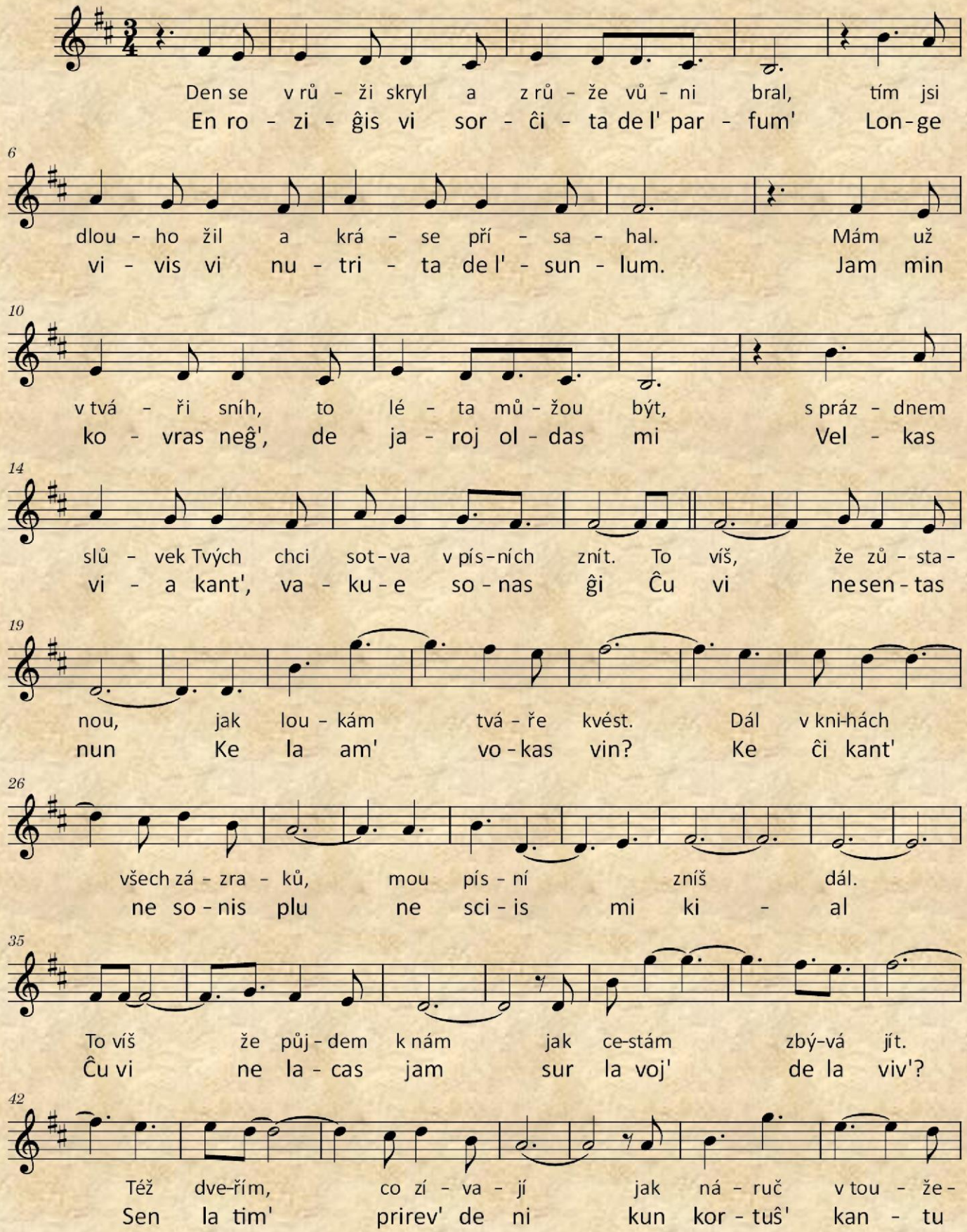

MMXXIII © Altior/ IRKD.cz

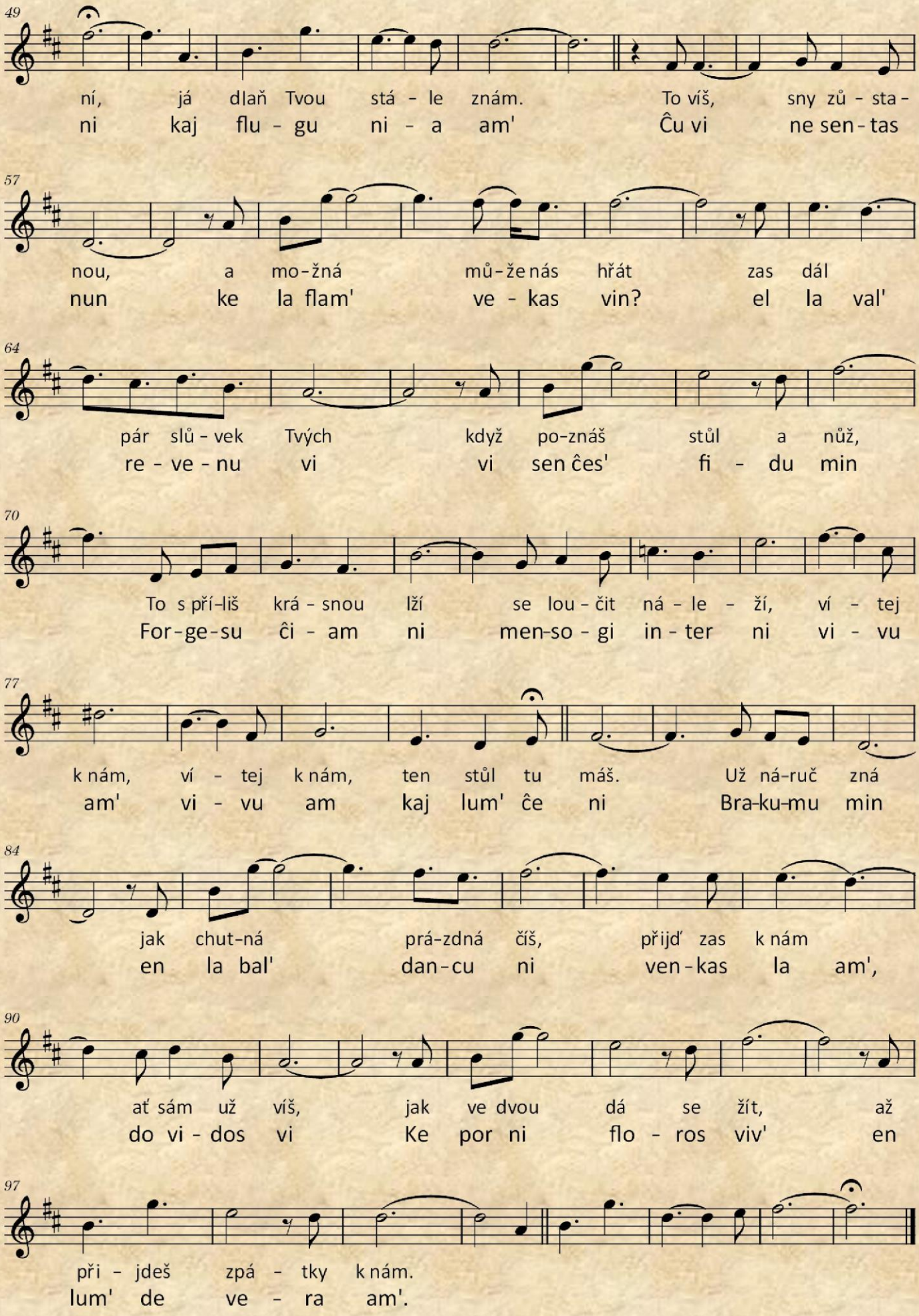

MMXXIII © Altior/ IRKD.cz

La Espero

F. M. de Menil
M. Pancorbo
L. L. Zamenhof

♩ = 100

1. En la mon-don ve-nis no-va sen-to, tra-la
san-kta siu-gno de l'es-pe-ro ko-le-
tra-la lin-gva fun-da-men-to, kom-pre-

5

mon-do 'i-ras for-ta vo-ko; per flu-gi-loj de fa-co-la ven-to nun de
ti-ĝas pa-caj ba-ta-lan-toj, kaj ra-pi-de kres-kas la a-fe-ro per la-
nan-te u-nu-la a-li-an, la po-po-loj fa-ros en konm-sen-to u-nu

9

lo-ko flu-gu ĝi al lo-ko. Ne al gla-vo san-gon so-i-fan-ta ĝi la
bo-ro de la es-pe-ran-toj. For-te sta-ras mu-roj de mil-ja-roj in-ter
gran-dan ron-don fa-mi-li-an. Ni-a di-li-gen-ta ko-le-ga-ro en la-

13

ho-man ti-ras fa-mi-li-on; al la mond' e-ter-ne mi-li-tan-ta ĝi pro-
la po-po-loj di-vi-di-taj; sed dis-sal-tos la obs-ti-naj ba-roj, per la
bo-ro pa-ca ne la-ci-ĝos, ĝis la be-la son-go de l'ho-ma-ro por e.

17

me-sas sank-tan har-mo-ni-on. 2. Sub la
san-kta a-mo dis-ba-ti-taj. - 3. Sur neŭ
ter-na ben' e-fek-ti-vi-ĝos.

©

Stille Nacht / Tichá noc / Paca nokt'

Franz Xaver Gruber (1818) / *text* Václav Renč / *teksto* Kloster Kirchberg

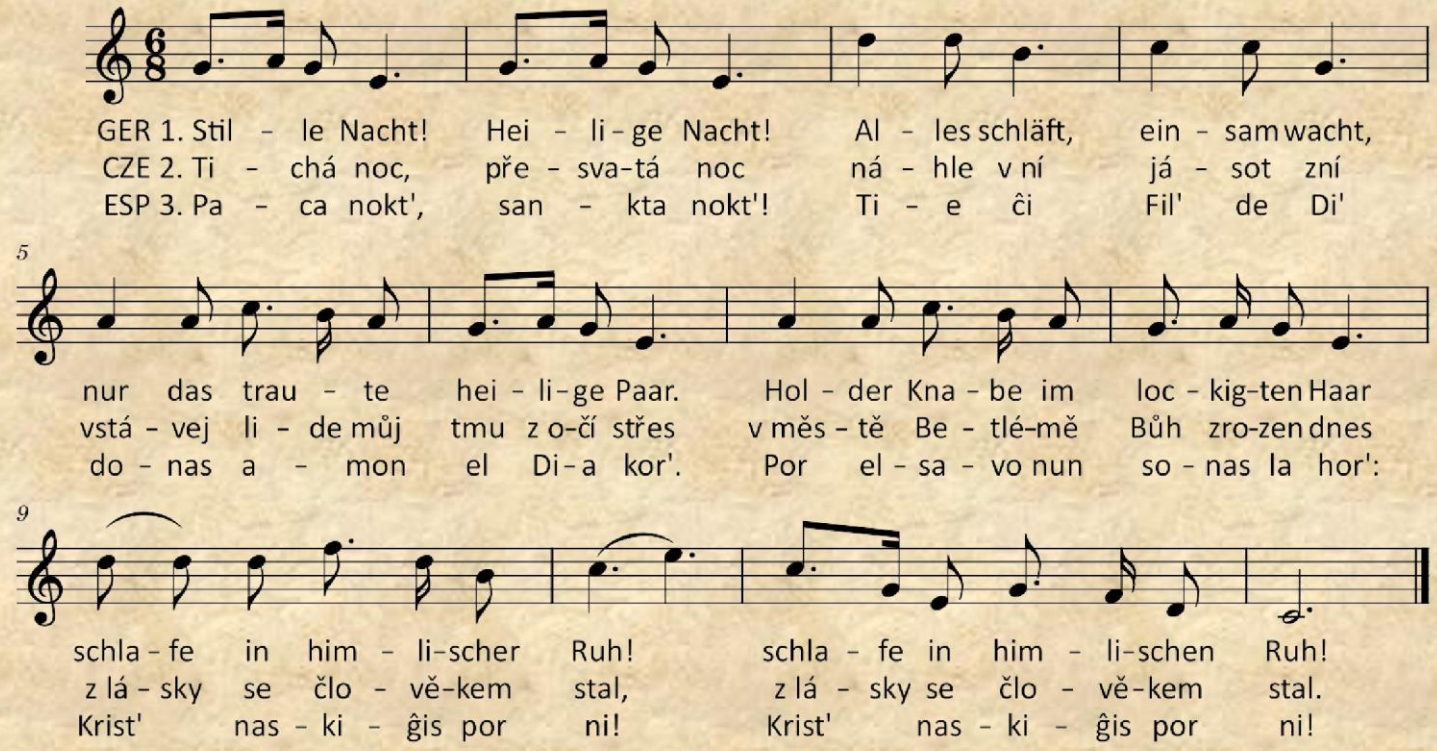

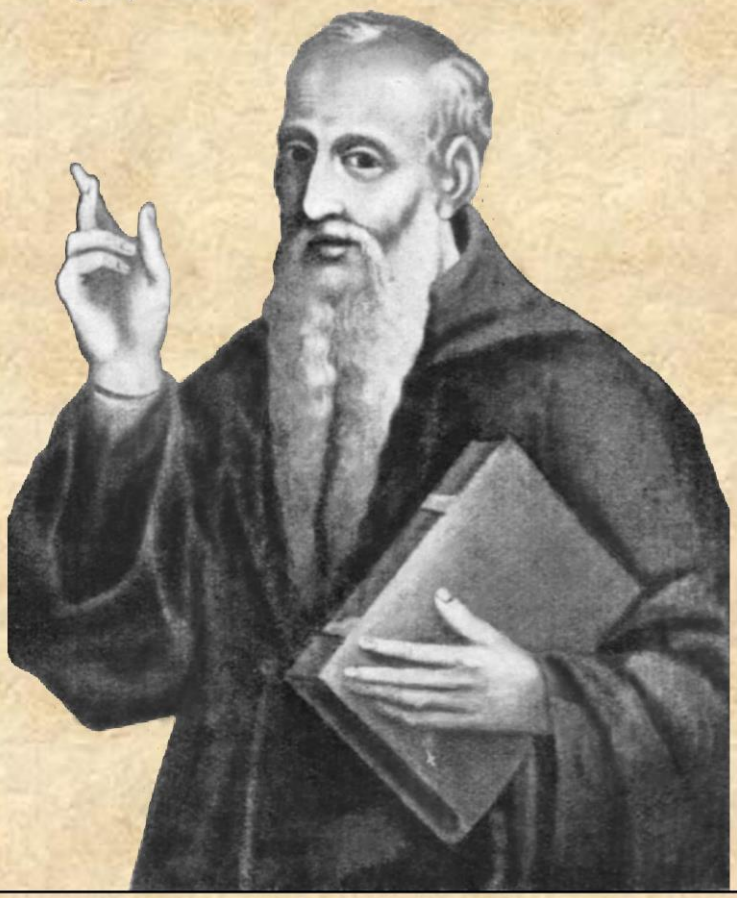

Z původního latinského textu *Inclitum Patrem* pro IRKD do českých veršů přeložil **Ji**ří **Altior** 2022|12|6 ©
Z latinského a českého textu do veršů v jazyce Esperanto přeložil **M**iroslav **Malovec** 2022|12|27 ©
Z francouzského textu *Un jour tu reviendras* do esperanta přeložil **Frnacis Soghomoniam** 2023 ©
Z německého textu Stille Nacht, heilige Nacht do esperanta přeložil **Kloster Kirchberg** ©

PRŮBĚH SETKÁNÍ

A01 **15⁰⁰** **Úvodní neformální část**
Příchod hostů a účinkujících. Vzájemné seznámení. Ladění nástrojů, techniky a programu. Úvodní čaj.

I. ČÁST SETKÁNÍ – REFEKTÁŘ KLÁŠTERA

B02 **15³⁰** 🗣 P. **Regalát Petr Beneš**, Th.D., OFM: přivítání hostů jménem **Konventu OFM v Praze**
Úvodní slovo P. Regaláta s odkazem na **význam bl. Odorika z Pordenone** pro řád Menších bratří
& několik slov o **800. výročí událostí ze života sv. Františka** & k dějinám zdejšího kláštera a refektáře

B03 **15³⁵** ♫ MgA. **Jan Fila** – IRKD, skladatel, pedagog a klavírní a varhanní improvizátor
Intráda hudební části programu od autora vokálně instrumentální kompozice k cti bl. Odorika z Pordenone, jejíž premiéra zazní **1. dubna 2023** zde, v kostele **Panny Marie Sněžné** na Praze 1

B04 **15⁴⁵** 🗣 **Beata Altior** – IRKD: přivítání hostů jménem **IRKD** & **hudební a dramatické sekce**
Přivítání hostů, nastínění hudební složky programu dnešního setkání, představení interpretů i souborů
Slovo o **Shonert Avademy,** o koncepci hudebních aktivit IRKD & o založení souboru **La vojo de melodio**

B05 **15⁵⁰** ♫ **Hora Fugit** & **Via Melodica**: **Inclitum Patrem** / hymnus ke cti bl. Odorika | **LAT**
latinská (původní verze) středověkého hymnu ke cti bl. Odorika z Pordenone

B06 **15⁵⁵** 🗣 **Jiří Altior**, DiS. – slovo zakladatele **IRKD** (1. část) aneb „**Od pramene k mostům**“
Co předcházelo a jak probíhalo založení Institutu Renesance Kulturního Dědictví
Bilanční ohlédnutí za 3 a ½ roky jeho existence a struktury

B07 **16⁰⁰** ♫ **Hora Fugit** & **Via Melodica**: **Slavného Otce** / hymnus ke cti bl. Odorika| **CZE**
světová premiéra české verze středověkého hymnu ke cti bl. Odorika (překlad **Jiří Altior**)

B08 **16⁰⁵** 🗣 PhDr. **Vladimír Liščák**, Csc., Dsc. – IRKD, Orientální ústav Akademie věd ČR, ČČS
O **100. výročí Orientálního ústavu AV ČR** (2022), o „**Oldřichovi z Čech**“, o orientalistice a „**theaologii**“
Představení ideje **Nadačního fondu Academia Altior** a jeho poslání: podporovat talenty a projekty IRKD

B09 **16¹⁰** ♫ **Hora Fugit** & **Via Melodica**: hymnus **Veni Creator Spiritus** | **LAT** (cca 9. stol.)
interpretace gregoriánského chorálu, který bratr Odorik zazpíval čínskému chánovi na počátku 14. stol.

B10 **16¹⁵** 🗣 PhDr. **Vladimír Liščák**, Csc., Dsc. – Orientální ústav AV ČR, Česko-čínská spol., IRKD
Přednáška **Bratr Odorik a jeho význam** (přednes **Beata Altior**, **Jan Fila**) obsahuje kapitoly:
① Kdo byl Odorik ② Odorikův původ ③ Odorik cestovatel a misionář ④ Odorik na dvoře velkého chána
⑤ Odorik a cizí náboženství ⑥ Čeho si Odorik v Číně všímal ⑦ Odorikova zpáteční cesta
⑧ Návrat Odorika do Itálie a vznik cestopisu ⑨ Odorik jako světec ⑩ Odorikův odkaz a význam

B11 **16²⁵** ♫ **Hora Fugit** & **Via Melodica**: **Gloras la Patron** / himno omaĝe al beata Odorico | **ESP**
světová premiéra esperantské verze hymnu ke cti bl. Odorika (překlad **Miroslav Malovec**)

B12 **16³⁰** 🗣 **Miroslav Malovec** – esperantista, správce české Wikipedie, autor překladu hymnu
Slovo o překladu hymnu do esperanta z úst význačného překladatele i autora původních textů v jazyce esperanto, lektora, učitele a zkouškového komisaře tohoto jazyka
Slovo o esperantu o wikipedii v moderní době od **prvního správce české Wikipedie** (od 11/2002)

C13 **16³⁵** ♫ MgA. **Jan Fila** – IRKD: decentní klavírní podkres
Krátká přestávka s možností degustace čajů a drobných zákusků za zvuků klapkobřinkostroje

D14 **16⁴⁰** ♫ **Hora Fugit** & **Via Melodica**: **Tichá noc** – **německy** | **latinsky** | **esperantem**
3 jazykové variace slavné rakouské písně **Stille Nacht** – zhudebněné básně **Josepha Franze Mohra**,
Hudbu složil během Štědrého dne r. 1818 **Franz Xaver Gruber**

D15 **16⁴⁵** 🗣 Ing. Mgr. **Jiří Tomeček** – prezident **Českého esperantského svazu** | Muzeum esperanta ve Svitavách
Ideový základ univerzálního jazyka esperanto coby klíče k porozumění mezi lidmi všech národností
Morální odkaz **Ludvika Lazara Zamenhofa** (vyjádřený mimo jiné v textu hymny **La Espero** / **Naděje**)

D16 **16⁵⁰** ♫ **Hora Fugit** & **Via Melodica**: **La Espero** – „hymna“ jazyka **esperanto**
Textem hymny esperantistů je báseň „**Naděje**“, kterou složil **Ludvik Lazar Zamenhof** (1890)
Melodii složil **Claes Adelsköld** (1891), upravili **Achille Motteau** (1903) & **Félicien Menu de Ménil** (1909)

D17 **16⁵⁵** 🗣 **Leonarda Chaloupková** – členka výboru **Klubu esperantistů v Praze**
120 let esperanta v Praze aneb „**De fontoj ĝis pontoj**“

D18 **17⁰⁰** 📽 **Teo kaj Amo**: promítání českého vítězného snímku s čajovou tematikou
Teo kaj Amo znamená česky **Čaj a Láska**; jedná se o mezinárodní Festival krátkých filmů v esperantu
snímek s čajovou tematikou od **Rostislava Čuboka** & **Pavola Kaščáka**

PRŮBĚH SETKÁNÍ

D19 **17^{10}** 🗣 **Pavol Kaščák** – spoluautor vítězného snímku **Teo kaj Amo**
Referát o esperantu a čajové kultuře z pohledu vlastní zkušenosti

D20 **17^{15}** 茶 **Damian Altior** – čestný člen IRKD: **Gong Fu Cha** à la **Via Thea**
Příprava čaje ve stylu **Gong Fu Cha** v duchu školy Via Thea / IRKD synchronizovaný s živou hudbou:
♫ **Hora Fugit** & **Via Melodica**: premiéra písně „**Iam revenos vi**“ v esperantu
Premiéra esperantské verze slavné písně **Ennia Morriconeho** „Tenkrát na západě“ (1968)
pro fr. zpěvačku **Mireille Mathieu** složil text „Un Jour Tu Reviendras“ **Alain Huyghues-Lacour** (1974)
pro **Věru Špinarovou** do češtiny pod názvem „Jednoho dne se vrátíš“ přetextoval **Ivo Pavlík** (1978)
do esperanta pod názvem „Iam revenos vi“ přeložil **Francis Soghomonian** (2023)

D21 **17^{20}** 🗣 Doc. **Petr Chrdle** – přední český esperantista a majitel **nakladatelství KAVA-PECH**
Přednáška o prvním lyrickém básníkovi v jazyku esperanto **Dr. Stanislavovi Schulhofovi** z Pardubic

D22 **17^{35}** ♫ rabín **Michael Dushinsky**✡: Ani Ma'amin / „Věřím“ (2008) – arr. **Vladimir Ugodin** (2008)
Text, jehož autorem je rabi **Moše ben Majmun** (**Maimonides**) je závěrečnou částí židovské ranní modlitby
Hudbu složil **Azriel David Fastag** cestou do koncentr. tábora Treblinka (✡1942); nahrávka zpěvu vznikla
11/5/2008 (svátek **Baruch haŠem**) v Plzeňské synagoze ☛ věnována obětem holokaustu & státu Izrael
Současné hudební ztvárnění vzniklo jako dar ke Svátku světel (21/12/2008) od Jiří Altiora pro „rabiho“✡

D23 **17^{40}** 🗣 **Jiří Altior**, DiS. – slovo zakladatele **IRKD** (2. část) aneb „In thea concordia“
Slovo o mezigeneračním dialogu; odkaz rodiny Schulhofů a Hladíků nejen pro Pardubický kraj

E24 **17^{50}** 🛋 **Krátká přestávka** oblečení, šálek Dobrého čaje

II. ČÁST SETKÁNÍ – KOSTEL PANNY MARIE SNĚŽNÉ

F25 **17^{55}** 🚶 **Přesun do kostela** Panny Marie Sněžné (3 až 5 min pozvolné chůze)

G26 **18^{00}** ✞ **Slavnostní bohoslužba** k uctění památky na **bl. Odorika z Pordenone** (†14. 1. 1331)
Bohoslužbu celebruje P. **Regalát Pavel Beneš**, Th.D., OFM
☛ budou vystaveny ostatky bl. Odorika z Pordenone, které byly v roce 2018 darovány zdejšímu konventu
♫ **Ensemble Ordinis Sancti Lazari** (um. vedoucí **Jana Vozková**) – gregoriánský chorál | **LAT**
☛ během mše zazní společný zpěv hymnu „**Slavného Otce**“ ke cti bl. Odorika (veřejná premiéra) | **CZE**

G27 **18^{45}** ♫ **Píseň na závěr mše** (po požehnání)
☛ společný zpěv hymnu ke cti bl. Odorika „**Gloras la Patron**“ (veřejná premiéra) | **LAT**

H28 **18^{50}** 🚶 **Přesun do refektáře kláštera** (3 až 5 min pozvolné chůze)

III. ČÁST SETKÁNÍ – REFEKTÁŘ KLÁŠTERA

I29 **19^{00}** 🛋 **Usazení k večeři** a ztišení (silentio)

J30 **19^{05}** 🗣 P. **Regalát Petr Beneš**, Th.D., OFM: duchovní slovo k jídlu
Několik vět o **patronizaci** vokovické **kapličky bl. Odorika z Pordenone** (18|9|2022)

J31 **19^{10}** 🍽 **Večeře**

J32 **19^{15}** 📽 **Jiří Altior**, DiS. – zakládací listina: poslání Institutu renesance kulturního dědictví
Video pozdravení s titulky, které je určené pro návštěvníky stránek Institutu; video vzniklo jako příspěvek k mezinárodní konferenci o kult. dědictví v ČLR

J33 **19^{20}** 🗣 **Jiří Altior**, DiS. – slovo zakladatele **IRKD** (3. část) o **Asociaci aplikované kreativity**
Cíle Institutu do dalších let: realizace a spolupráce na poli vědy, vzdělávání, kultury a popularizace
Renesance tradic, mezigenerační, mezioborový a meziregionální tvůrčí dialog

J34 **19^{25}** ♫ MgA. **Jan Fila** – IRKD: autorská klavírní improvizace

K35 **19^{30}** 🗣 MgA. et BcA. et BcA. **Jan Eliáš Svatoš** – režisér, fotograf, publicista a cestovatel
Uvedení dokumentárního filmu „**Až zařve lev: výprava za hranice jednoho lidského života**“ (2022)

K36 **19^{35}** 📽 **Až zařve lev: výprava za hranice jednoho lidského života** (dokument, 2022, 110 min)
Výpravný umělecky pojatý dokumentární film oceněný cenou **Gran Prix T-FILM 2018**
Tématem filmu je setkání a rozhovor krále **Přemysla Otakara II**. a poutníka **Odorika** v „Dantově“ očisti…

K37 **21^{20}** 🗣 **Jiří Altior**, DiS. – závěrečné slovo zakladatele **IRKD**
🍸 Poděkování a ukončení formální části setkání

L38 **21^{25}** 🛋 Přátelské posezení u čaje a drobných zákusků (co si nepřeneseme, to nesníme ani nevypijeme)
♫ ve stylu kdo co chce aneb na pohodu 🎲 neformální zábava, výměna dojmů, společenská konverzace

L39 **21^{50}** 🍸 **Pomoc s úklidem do kuchyně** (a pomoc s mytím nádobí v kuchyni)

L40 **22^{00}** 🔔 **Formální ukončení akce**

Program Odoricus 2013 se koná v prostorách kláštera Konventu menších bratří – františkánů. Konvent i s kostelem Panny Marie Sněžné se nachází se na Novém Městě, Praha 1. Vchod vede z Jungmannova náměstí, číslo popisné konventu je 758, orientační 18. Parkování autem je náročnější, nutno nalézt volné místo a zaplatit parkovné. Nejlepší doprava je metrem: linka A nebo B, výstup směrem Jungmannovo náměstí.

Program Odoricus 2023 je rozčleněn na tři na sebe navzájem navazující části. Začátek a závěr programu se se bude odehrávat v refektáři kláštera Konventu menších bratří, prostřední část, kterou bude slavnostní bohoslužba, se odehraje v hlavní lodi kostela Panny Marie Sněžné.

Na mapce je šipkami vyznačen přístup do areálu kláštera. Na klášterní dvůr vedou dvoje vrata z Jungmannova náměstí. Dvůr je do noci volně přístupný. Ze dvora je možné vstoupit přímo do kostela Panny Marie Sněžné (napravo) anebo skrze další vrata / dveře do ambitů, které jsou o několik schodů níže než úroveň dvora. Ambity obkružují rajskou zahradu. K refektáři vede cesta ambity zprava i zleva. Na pravé straně ambitů (orientováno podle této mapky) jsou toalety. Kuchyně je vpravo vedle refektáře a budeme ji mít zcela k dispozici. V refektáři bude bezpečné nechat si během bohoslužby svoje věci.

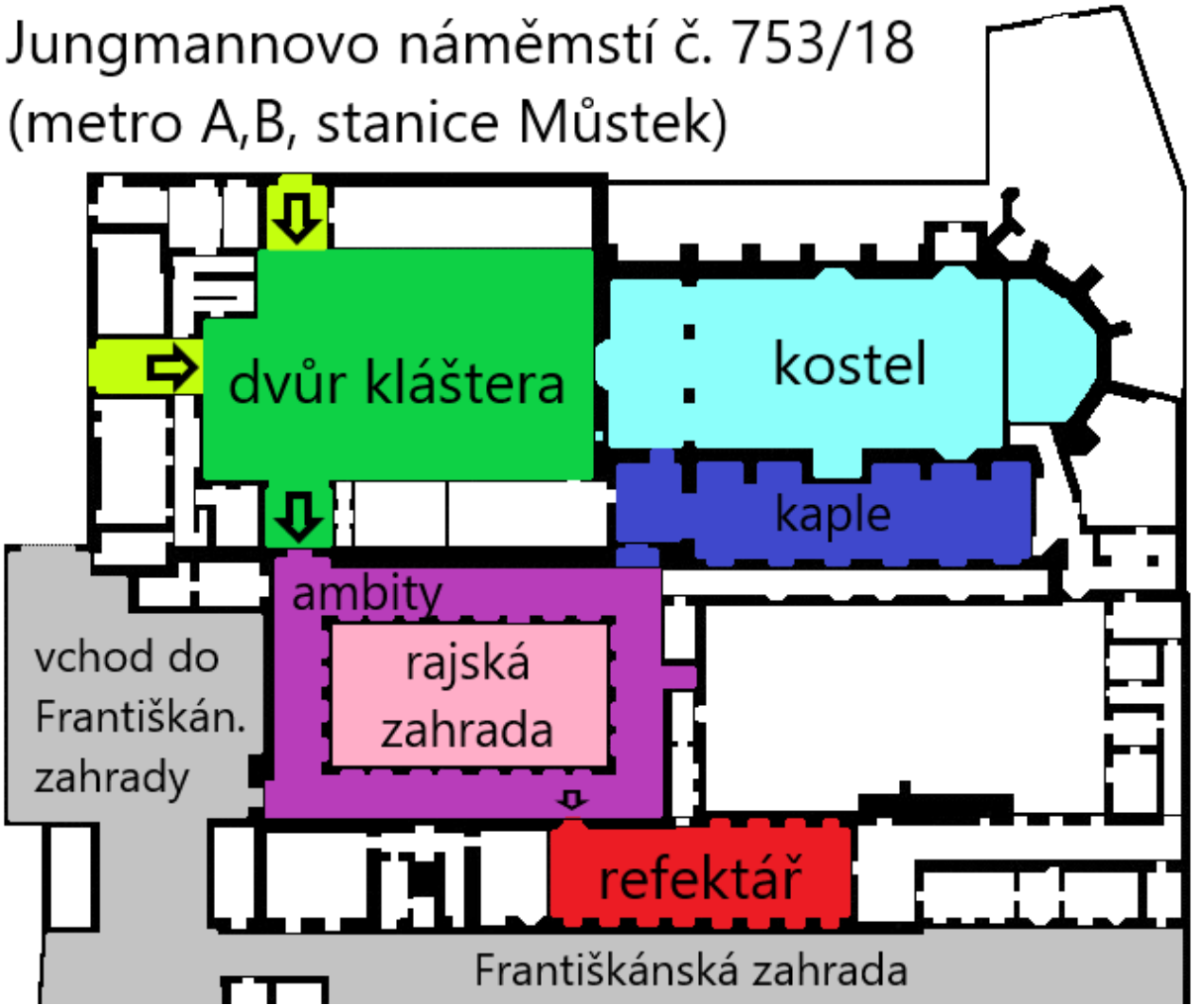

Zodpovědnými osobami za průběh akce, na které se můžete kdykoliv obrátit, jsou:
Provoz kláštera (Regalát Petr Beneš ✆ 731646881)
Organizační otázky (Jana Dynková ✆ 739929356)
Umělecká produkce (Beata Altior ✆ 725942051)
Technické otázky (Ondřej Beneš ✆ 777703130)
Obsahová složka akce (Jiří Altior ✆725942045)